

W- 94

Uczenie się na błędach - czyli o kulturze błędu
w szkole

MODUŁ II

„KULTURA BŁĘDU” w SZKOLE

Oprac. Iwona Puciłowska

Rok szkolny 2023/2024

MODUŁ II

„KULTURA BŁĘDU” w SZKOLE

- 1. Czym jest kultura błędu i czemu służy?**
- 2. Dlaczego warto doceniać błędy?**
- 3. Między nastawieniem na stałość a nastawieniem na rozwój.**

KULTURA BŁĘDU W SZKOLE W KRZYWYM ZWIERCIADLE

„ (...) system szkolny przekazuje nam informacje, które piętnują błędy i są nacechowane oceną negatywną.

Nierzadko padają słowa: „jak mogłeś to zrobić?”, „nie wolno tak robić!”, „tak jest źle”, „dobrze, ale mogłoby być lepiej”, „nie można było tak od razu?”.

Takie komunikaty wpływają na skojarzenie popełnionego błędu z przykrymi emocjami, poczuciem winy, lękiem, smutkiem, zawodem.

Kształtuje się przy tym przekonanie, że nie powinno się w ogóle popełniać błędów, bo są kategorycznie złe i skoro nam się zdarzyły, to coś jest z nami nie tak.”

„Błędy – czego możemy się z nich nauczyć?,

<https://kanaste.pl/blog/bledy-czego-mozemy-sie-z-nich-nauczyc/>, 22.09.2023 r.

TYMCZASEM:

„W pewnych okolicznościach błędy mogą być jednak korzystne dla osoby uczącej się, ponieważ zapewniają pouczające informacje zwrotne, wskazujące braki w wiedzy i umiejętnościach wymagają nadrobienia.”

„Zamiast więc rozpaczać z powodu niepowodzenia, lepiej jest pozytywnie wykorzystać informacje o błędach do uczenia się.”

Elżbieta Jaworska, *Uczenie się na błędach – Wybrane zagadnienia*, s.67
<http://foliaoe.zut.edu.pl/pdf/files/magazines/2/46/578.pdf>, 19.09.2023 r.

TYMCZASEM:

Niepowodzenia przy odpowiednim nastawieniu i wytrwałości mogą być bowiem motorem innowacyjności.

*„Nie poniosłem porażki.
Po prostu odkryłem dziesięć tysięcy rozwiązań, które nie zadziałały.
To nie były nieudane próby, każda z nich nauczyła mnie, jak nie konstruować żarówki elektrycznej.*

Tomas Edison

CZYM JEST SZKOLNA KULTURA BŁĘDU ?

(...) to ogół przekonań, poglądów i postaw wobec błędów popełnianych przez uczniów i nauczycieli oraz sposób reagowania na nie.”

A. Domagała-Kręcioch, „Refleksje wokół szkolnej kultury błędu.” w *Kultura i Wychowanie*, 15/2019, s. 99

BŁĄD jako pozytywne wzmocnienie dla mózgu

„Błąd aktywizuje w mózgu układ nagrody,
motywujący do wykonania
w przyszłości tej samej czynności, ale już
prawidłowo.”

*Raport „Poza horyzont. Kurs na edukację. Przyszłość systemu rozwoju kompetencji w Polsce.”
Fundacja Rozwoju Gospodarki i Administracji Publicznej, 2020, str. 53*

BŁĄD jako pozytywne wzmocnienie dla mózgu

„Popelnianie błędów pozwala zrozumieć, że nie ma gotowych rozwiązań i trzeba do nich dochodzić samodzielnie.”

„Aby się czegoś nauczyć, trzeba podjąć ryzyko. poszukiwać, mylić się.”

*Raport „Poza horyzont. Kurs na edukację. Przyszłość systemu rozwoju kompetencji w Polsce.”
Fundacja Rozwoju Gospodarki i Administracji Publicznej, 2020, str. 53*

BŁĄD jako pozytywne wzmocnienie dla mózgu

„Efektywne uczenie się w każdej dziedzinie jest często wynikiem prób i błędów, przełomów wyznaczanych nieustannymi wysiłkami znalezienia rozwiązania.(...) Ten podstawowy element nauki – uczenie się na błędach – jest zdecydowanie zbyt często wyrzucany z programów nauczania.”

Za Robinson i Aronica w :Raport „Poza horyzont. Kurs na edukację. Przyszłość systemu rozwoju kompetencji w Polsce .” Fundacja Rozwoju Gospodarki i Administracji Publicznej, 2020, str. 53

BŁĄD jako pozytywne wzmocnienie dla mózgu

„Nadmierna punitywność znacznie utrudnia uczenie się wszystkich uczestników procesu edukacji, a w rezultacie obniża zdolność uczenia się systemu edukacji jako całości, wzmacniając zachowawczość instytucji edukacyjnych współtworzących ten system.”

Raport „Poza horyzont. Kurs na edukację. Przyszłość systemu rozwoju kompetencji w Polsce.” Fundacja Rozwoju Gospodarki i Administracji Publicznej, 2020, str. 53

ROLA BŁĘDÓW w życiu człowieka

Błędy są wpisane w naukę nowych rzeczy

Z pewnością część z nas słyszała powiedzenie: „Jak się nie wywrócisz, to się nie nauczysz”. Żadnych potknięć nie zaliczył tylko ten, kto nie działa. Proces popełniania błędów jest wpisany w naukę nowych umiejętności niezależnie. Popołniając błędy, dajemy dowód na to, że nie stoimy w miejscu, tylko rozwijamy się i działamy.”

Błędy jako lekcje

Dzięki nim uczy się najszybciej. Gdy zauważymy błąd, możemy wyciągnąć z niego wnioski i wprowadzić zmiany.

Błędy uczą wyrozumiałości i tolerancji

Każdy popełnia błędy. Jest to normalne i powszechne. Dzięki tej świadomości możemy nauczyć się tolerancji, zrozumienia dla drugiego człowieka i nas samych, a także być wsparciem i prosić o pomoc, gdy mamy z czymś problem.

Material ma charakter cytatu Autor: Twój psycholog, Błędy – czego możemy się z nich nauczyć?

<https://kanaste.pl/blog/bledy-czego-mozemy-sie-z-nich-nauczyc/>, 30.09.2023

ROLA BŁĘDÓW w życiu człowieka

Błędy są potrzebne do rozwoju

Przypomnij sobie jakiś błąd, który przysporzył Ci dużo emocji. Jak na niego patrzysz z perspektywy czasu? Czy dzięki niemu dowiedziałeś się czegoś nowego lub udało Ci się rozwinąć jakąś nową kompetencję? Na przykład, ulegając innym, można zrobić coś, co leży poza zakresem naszych możliwości. Prawdopodobnie, zadanie zostanie wykonane niepoprawnie, lecz dzięki temu odkryjemy, że być może warto popracować nad naszą asertywnością.

Błędy budują naszą pewność siebie i samoocenę

Mając przekonanie, że błąd to nie koniec świata, możemy go naprawić i zrobić coś następnym razem lepiej, a także dalej dążyć do osiągnięcia celu i marzeń. Sukces to suma porażek i wyciągniętych z nich wniosków.

Material ma charakter cytatu Autor: Twój psycholog, Błędy – czego możemy się z nich nauczyć?

<https://kanaste.pl/blog/bledy-czego-mozemy-sie-z-nich-nauczyc/>

30.09.2023 r.

POZYTYWNE SKUTKI popełniania błędów w opinii uczniów

- kształtowanie zachowań prospołecznych,
- kształcenie umiejętności radzenia sobie z emocjami,
- kształcenie umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami,
- rozwijanie umiejętności poszukiwania właściwych rozwiązań,
- budowanie dystansu do siebie,
- nauka wytrwałości,
- uczenie się rozróżniania tego, co naprawdę jest ważne,
- przygotowanie do życia w oceniającym i nietolerancyjnym społeczeństwie,
- wypracowanie mechanizmów pozwalających dostosować się do zmieniającego się otoczenia

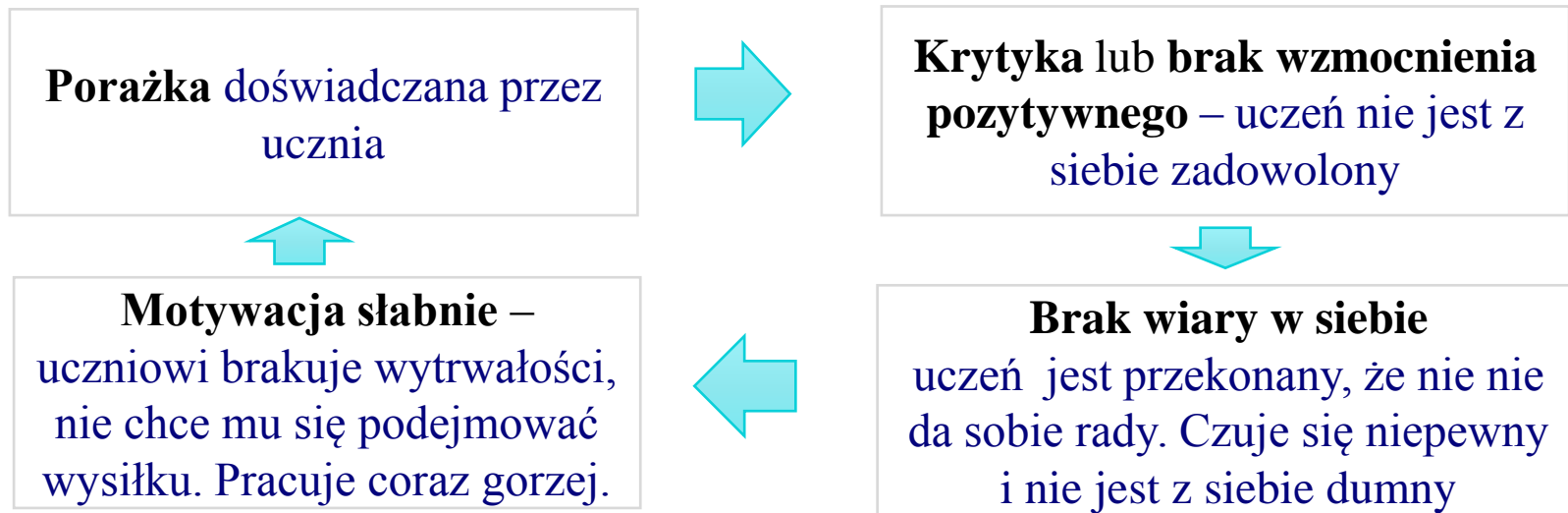
Agnieszka Domagała-Kręcioch, Refleksje wokół szkolnej kultury błędu, s.102-107
https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_25312_2083-2923_15_2019_05adk

BŁĄD – wyzwanie dla szkoły

„Szkoła powinna tworzyć środowisko, w którym osoby uczące się nie boją się popełniać błędów, traktując je jako wyzwania i szansę na rozwój.”

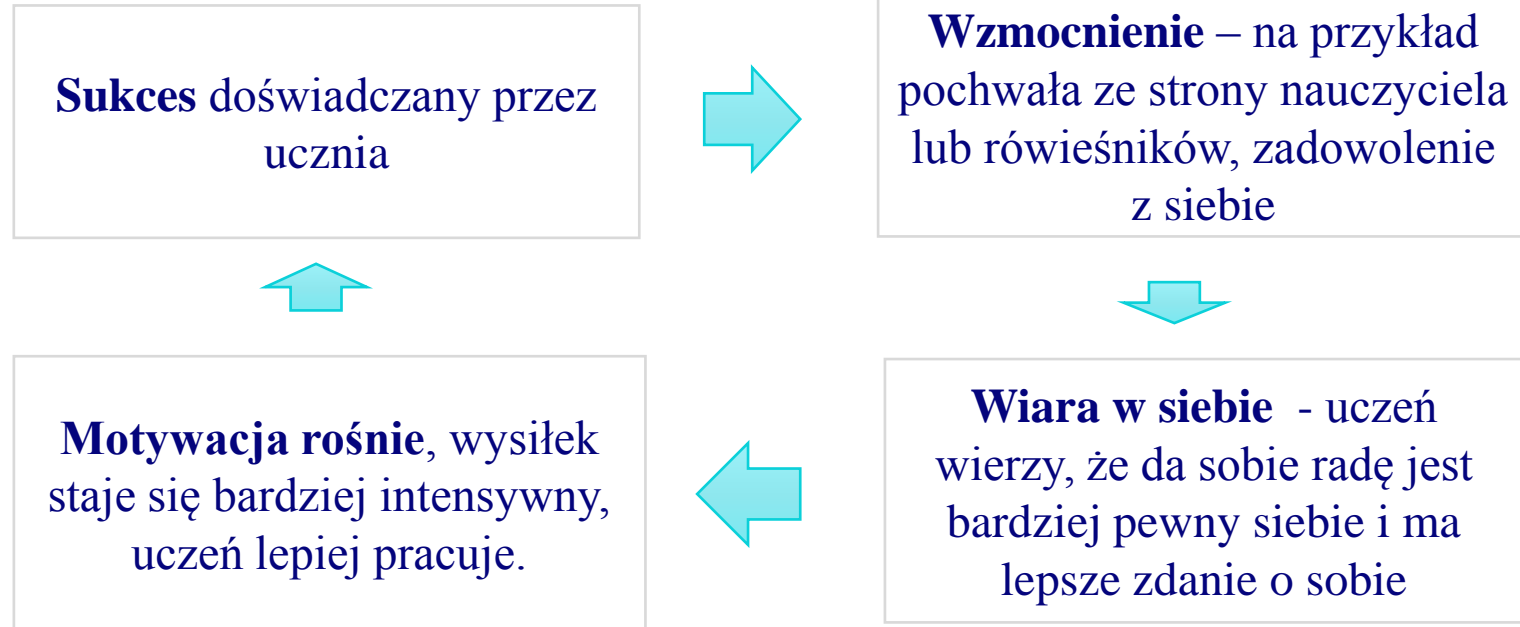
CYKL NISZCZĄCY W PROCESIE UCZENIA SIĘ

„Wielu uczniów wpada w ten niszczący cykl z powodu braku pochwały lub innych wzmocnień. Wzmocnienie powinno się pojawić jak najszybciej po zakończeniu pracy.”

G. Petty, Nowoczesne nauczanie, Praktyczne wskazówki i techniki dla nauczycieli, wykładowców i szkoleniowców, GWP, 2013 s. 54

CYKL BUDUJĄCY W PROCESIE UCZENIA SIĘ

„ Smak sukcesu powinni znać wszyscy uczący się, w przeciwnym wypadku niektórzy uwierzą, że nigdy się niczego nie nauczą. ”

G. Petty, Nowoczesne nauczanie, Praktyczne wskazówki i techniki dla nauczycieli, wykładowców i szkoleniowców, GWP, 2013 s. 53

Między nastawieniem na stałość a nastawieniem na rozwój

Carol Dweck – amerykańska profesor psychologii na Uniwersytecie Stanforda wyróżniła te dwa rodzaje nastawienia do zadań, które stoją przed człowiekiem:

Między nastawieniem na stałość a nastawieniem na rozwój

Nastawienie na stałość
(sztywne) zakłada, że
jest się albo
utalentowanym, albo nie

Nastawienie na rozwój
(elastyczne) pokazuje, że
człowiek nie rodzi się
z ustalonym talentem
i może się rozwijać, a
porażka jest drogą
rozwoju.

Pytanie: Które z nich przynosi wymierne sukcesy w późniejszym
życiu zawodowym i prywatnym?

**Między
nastawieniem na stałość a nastawieniem
na rozwój**

**Badania wskazały, że
zdecydowanie nastawieniem tym
jest nastawienia na rozwój.**

ELASTYCZNE

Nastawienie ELASTYCZNE a BŁĘDY

- „Nastawienie na rozwój podkreśla specyficzne podejście do błędów
- to jest podejście, które: **akceptuje ich obecność w naszym życiu;**
  - nie są one powodem do wstydu, **pokazują raczej, w jakim punkcie jesteśmy, co możemy poprawić i w jaki sposób możemy stać się jeszcze lepszymi.”**
- „Wskazywanie błędów przez nauczycieli czy mentorów nie wprawia nas w zakłopotanie, **wzbudza raczej wdzięczność, bo świadczy o tym, że ludziom zależy na naszym rozwoju.”**

Natalia Boszczyk, Jak wyjść z kultury błędu
<https://szkoladobrejrelacji.pl/jak-wyjsc-ze-szkolnej-kultury-bledu/>

18.03.2023 r.

Siła wiary by się zmienić

TED

Zachęcam do obejrzenia
filmu

<https://www.youtube.com/watch?v=J-swZaKN2Ic>

(Jeżeli nie uda się otworzyć linku poprzez kliknięcie, wówczas prosimy o skopiowanie i wklejenie linku do przeglądarki)

